SURINAAMSCHE COURANT.

(No. 26.) DONDERDAG DEN 30sten OCTOBER. (Ao. 1828.)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den 11den Augustus.* Het *Journal des Débats*, bij deze gelegenheid door de *Gazette* het ministeriële echtendblad genoemd, behelst het volgende, omtrent den krijgstogt naar Morea.

»De expeditie, onder bevel van den Heer Generaal *Maison*, is gereed om onder zeil te gaan. De tijdingen uit Griekenland berigten, dat *Ibrahim;* door de drie blokkerende eskaders van alle gemeenschap met Egijpte verstoken, en in de onmogelijkheid gesteld, om het onderhoud zijner troepen te verzekeren, zich gereed maakt eene overeenkomst te teekenen, welke hem veroorloven en hem de middelen verschaffen zou, om naar Afrika te rug te keeren. *Ibrahims* toestand is inderdaad moeijelijk en gevaarvol; maar het ministerie moet, noch het vertrek onzer troepen vertragen, noch eenig der middelen verzuimen, welke het slagen dezer onderneming kunnen verzekeren.

»*Ibrahim's* leger, thans nog ongeveer tien duizend man geregelde Arabische troepen en zes duizend Turken sterk, houdt geheel Morea bezet. De vestingen Koron, Modon en Navarino zijn in handen dezer Arabieren, en drie duizend Turken, als ook drie duizend Albanezen, zitten opgesloten te Patras. Meer dan waarschijnlijk is het, dat *Ibrahim* niet eer besluiten zal zijne stelling te ontruimen, voor hij zich op het punt ziet om door geweld daartoe gedwongen te worden.

»Wij denken daarenboven niet, dat de drie duizend Turken, die bij hem zijn, bewilligen zullen om in de overeenkomst begrepen te worden, welke hun opperhoofd mogt aangaan; maar gelooven integendeel, dat zij voornemens zullen zijn om Koron en Modon, welke plaatsen men waarschijnlijk zal moeten belegeren, hardnekkiglijk te verdedigen. Men kent hunne matige levenswijs, en het is niet onmogelijk, dat zij voorraad genoeg zullen weten zaam te brengen om, daar hun getal niet groot is, die vestingen nog eenige maanden te kunnen behouden.

»Het lijdt geenen twijfel dat de drie duizend Albanezen, die te Patras liggen, en gemakkelijk van leeftogt kunnen voorzien worden uit Italie en uit Akarnanië, van welk laatste gewest zij slechts weinige minuten hemelsbreedte verwijderd zijn, een' krachtdadigen tegenstand bieden zullen.

»Peloponnesus te vermeesteren is dus aan moeijelijkheden onderworpen; en buitendien kunnen uit Epirus en Albanië, vóór wij nog meester zijn van de kleine Dardanellen en den golf van Lepanto, reeds tallooze krijgszuchtige benden toestroomen.

»De akropolis van Athene is in de magt der Turken; een Pacha houdt met zes duizend man Eubea bezet, en zijne gemeenschap met Attika en Beotië open."

»De Fransche armee zal al deze hinderpalen overwinnen, omdat de expeditie met beleid ontworpen en met bekwaamheid berekend is. Griekenland zal vrij en onafhankelijk worden; deze schoone belooning is de glorierijke pogingen onzer wapenen waardig."

De *Courrier Français* wordt door de *Gazette* insgelijks als eenen tolk van het ministerie beschouwd; zij haalt uit dit blad, over hetzelfde onderwerp, de volgende zinsneden aan.

»Het is zeker dat *Ibrahim*-Pacha aan de gezagvoerders der verbonden eskaders zijne geneigdheid heeft te kennen gegeven, om naar Egijpte te rug te keeren, en dat er maatregelen genomen zijn om zijne inscheping te bewerkstelligen.

»Zal deze onvoorziene gebeurtenis verandering te weeg brengen in het genomen besluit des Franschen gouvernements? Moet zij onze expeditie naar Morea doen vervallen of uitstellen; die expeditie, wier openlijk erkende doel was, om Peloponnesus van de tegenwoordigheid der Arabieren te verlossen?

»Luidens de door ons dienaangaande ingewonnen berigten, welke wij alle reden hebben als juist te beschouwen, heeft ons gouvernement dit raadsel reeds opgelost: het volhardt in zijn besluit en in zijn oogmerk. Niet alleen zal de expeditie niet gecontramandeerd, maar zelfs in het tijdstip des vertreks niets veranderd worden."

Den 13den Augustus. Gisteren liep het gerucht ter beurze, dat de Engelschen, in naam van Don *Pedro*, bezit genomen zouden hebben van het eiland Madera. (*Ofschoon dit gerucht aan den eenen kant niet onwaarschijnlijk zoude voorkomen, als hebbende Engeland zeer zelden de gelegenheid verzuimd, om eenige kolonie of eenig eiland, waarover tusschen twee of meerdere pretendenten verschil mogt zijn, voor dezen of geenen in bezit of bewaring te nemen; zoo schijnt echter deze tijding van allen grond ontbloot, wijl de Engelsche bladen tot den 13den dezer niets daar van reppen.*) Een ander beursgerucht was, dat er eene hevige woorden-wisseling zoude hebben plaats gehad tusschen den Heer *de Reineval*, onzen waarnemenden minister van buitenlandsche zaken, en den Engelschen ambassadeur; laatstgemelde zoude meer dan eene zwarigheid hebben ingebragt tegen de redenen, welke Frankrijk mogten bewegen, om deszelfs expeditie naar Morea te zenden, ook zelfs na dat *Ibrahim* dat eiland ontruimd zoude hebben; waarop het aantwoord des Franschen ministers geweest zoude zijn, dat er een tractaat bestond; dat Frankrijk nimmer het voorbeeld zoude geven tot schending van het gegeven woord, en dat hij bovendien reeds per telegraaf bevel naar Toulon had gezonden, om de expeditie te bespoedigen. Het *Journal du Commerce*, hetwelk dit gerucht mededeelt, zegt, dat de zaak in de tegenwoordige omstandigheden zeer mogelijk is, doch volstrektelijk nadere bevestiging behoeft om geloof te verdienen.

RUSLAND.

ODESSA, *den 23sten Julij.* Ons *Journal* behelst nopens de verovering van de vesting Kars, het navolgende legerberigt van den Generaal, Graaf *Paskewitsch.*

»De Russische vaandels wapperen op de wallen van Kars, welke plaats heden ochtend ten 8 ure (15 Julij n. s.) stormenderhand is bemagtigd geworden. De vijand had op eene hoogte, welke het zuidwestelijke gedeelte der stad beheerschte, eene verschanschte legerplaats opgerigt, die noodwendiglijk door de onze moest bezet worden, wilden de belegeringswerken voortgang hebben. Onze dappere troepen verdreven den veel sterkeren en zich wanhopig werenden vijand met de bajonet uit deze stelling. Bij het vervolgen drongen de onze, na de driedubbele wallen bestormd te hebben, in de voorsteden en tot in de vesting. Een deel der bezetting week binnen het zeer sterke kasteel, doch door onze zege noodeloos geworden, gaf het zich 5000 man sterk, behalve de 2250 man, die bij het eerste stormloopen door ons gevangen gemaakt werden, aan onze troepen over. Onder de gevangenen telt men *Mehmed Janin*, Pacha van twee paardenstaarten, den aanvoerder der ruiterij, *Bali-Aga* en vele andere officieren.

»Het bestormen duurde drie uren; het verschanschte kamp en de voorsteden zijn met gesneuvelde vijanden bedekt. Het geheele verlies der Turken aan dooden en gekwetsen bedraagt 2000 man. Van de ruiterij, welke een gedeelte van het garnizoen uitmaakte, hebben zich 3000 man paardenvolk door onze kavallerij-afdeelingen heen geslagen, en de vlugt genomen naar het gebergte. De bezetting bestond uit 11,000 man. Van de onze zijn gesneuveld: 1 opper-officier en 33 gemeenen; gekwetst werden: 1 staf-officier, 13 opper-officieren en 216 gemeenen; in de vesting en op de batterijen vonden wij 151 stukken geschut en mortieren, en verders 33 vijandelijke vaandels, eene aanzienlijke hoeveelheid ammunitie, velerhande soorten van geweren, en een groot meelmagazijn.

»Uit hoofde van deszelf ligging is Kars eene der belangrijkste Turksche vestingen in Azië. Driedubbele muren met torens, in den vorm van bastions aangelegd, omgeven de stad en een gedeelte der voorsteden, en worden beschermd door een kasteel of citadel, hetwelk op den top van eenen verschanschten berg, Kasadag genaamd, gelegen is, de plaats wordt naar alle rigtingen door 151 vuurmonden verdedigd. De omliggende grond is bijzonder steenig, en was, evenzeer als het talrijke garnizoen, zeer hinderlijk aan den voortgang der belegerings-werken."

Den 15den had men, door een keizerlijk van Anapa gekomen jagt, alhier de tijding ontvangen, dat eerstdaags de vloot van den Admiraal *Graigh*, met de brigade van Prins *Menzikoff*, welke Anapa bemagtigd heeft, aan boord naar de Westkust der Zwarte zee zou oversteken, om de verrigtingen der in Bulgarie gerukte hoofdarmee te ondersteunen.

ZWEDEN.

STOKHOLM, *den 18den Julij.* Te Carlsham (in Blekingen) heeft een droevig voorval plaats gehad, waarbij vier menschen, en onder dezen de Russische Vice-Consul *Smitt*, het leven verloren hebben. Er waren namentlijk eene menigte kreeften op de markt verkocht geworden. Al de genen, die van dezelve aten, werden eensklaps ziek, en wel met kenteekenen, welke men bij metaal-vergiftiging opmerkt. Vier-en-zeventig menschen lagen ziek, waarvan echter slechts vier stierven, bij wier opening bleek dat de kreeften vergiftigd waren. De kreeften-verkoopers moeten namentlijk de gewoonte hebben om de kreeften, ten einde ze beter te bewaren, met eenig kwikzilver te bestrooijen. De verkooper zal geregtelijk vervolgd worden. Z. K. H. de Kroonprins van Zweden, die zich toen ter tijd te Bekaskog, niet ver van Christiania bevond, heeft bevolen dat de zaak allerstrengst onderzocht moet worden.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL, *den 26sten Julij.* Sedert verscheiden dagen verspreidt men hier berigten van overwinningen door het leger van *Hussein*-Beij behaald. Te Pera vinden dezelve echter geen geloof, uitgezonderd de daadzaak, dat een Turksch korps kavallerij bij Bazardschik de Russische voorposten overvallen en hun tot op de aankomst van versterking uit de Russische legerplaats een vrij groot verlies heeft toegebragt. *Hussein*-Beij heeft *Ejub*-Pacha (gelijk reeds gemeld is) doen ont-

hoofden, dewijl hij zich aan den Donau niet beter verdedigd heeft. Tot nog toe is de rust der hoofstad niet gestoord geworden, doch bij St. Stefano, op den weg naar Burgas, is het grootste kruidmagazijn des rijks in de lucht gesprongen, waardoor de Porte in hare tegenwoordige omstandigheden een gevoelig verlies lijdt. Intusschen heeft de Sultan bevolen, dat 500 der rijkste schismatieke Armeniërs en 500 der meest gegoede Grieken het verlies vergoeden zullen. Dezer dagen werd eene Prinses geboren, welke den naam van *Fatime* ontving.

Mengelwerk.

Het edel Klaverblad, hetwelk eenige jaren geleden, in Nederland de grootsche taak ondernam te arbeiden *tot zedelijke verbetering van Gevangenen*, is verbroken! WARNSINCK en SURINGAR treuren over het gemis van hunnen NIERSTRASZ, die zoo vroeg de orkaan der aardzee is ontvaren; en wij houden ons volkomen verzekerd, dat elk gevoelig en menschlievend hart, ook eenen traan, aan de nagedachtenis van den edelen man, wijden zal!

Gaarne voldoen wij dus aan het verzoek van eenen onzer geabonneerden en nemen hier de dichtregelen over, welke de gevoelvolle WARNSINCK in een geacht Amsterdamsch Maandwerk, (*) ter eere van zijnen afgestorvenen vriend heeft doen plaatsen.

AAN MIJNEN AFGESTORVENEN VRIEND J. L. NIERSTRASZ, JUN., OVERLEDEN DEN 2DEN AUGUSTUS, 1828.

Eedle Nierstrasz! u wijde ik mijn tranen;
'k Heb u innig, 'k heb u trouw bemind:
Welk een spoor het lot voor u mogt banen,
Gij waart, tot uw' jongsten snik, mijn vrind.
'k Blijf u achten; 'k blijf uw' naam vereeren,
Wat verander', wat op aard' verdwijn';
Moge ook eens mijn stof tot stof verkeeren,
Eeuwig wil ik uwer waardig zijn!

Nierstrasz! neen, ik zal het nooit vergeten,
't Uur, dat ons, als vrienden, zaamverbond:
Thans schijnt wel die band vaneengereten;
Ach! voor immer sloot het graf uw' mond!
Maar een trouw, op 't graf van Feith bezworen,
Is 't geweld van tijd en lot te groot;
Vriend! haar glans blijft op uw lijkbus gloren,
Als de glans van 't eeuwig morgenrood.

Treurig zwijgend zit uw Zangster neder,
Zij, weleer getooid met eedlen zwier;
Niets hergeeft haar vroeger' luister weder;
't Rouwfloers dekt uw zachtgestemde lier.
Deugd en Liefde schonken eens die snaren
D'echten toon, die hart en zinnen treft,
Als de ziel, dit nietig stof ontvaren,
Haar bestemming en waardij beseft.

Altoos dierbaar blijven mij uw toonen;
Wat gij zongt, werd ook door u volbragt:
'k Zag uw daden al uw liedren kroonen,
Vriend! uw deugd blonk in den lijdensnacht.
Liefde was het roersel uwer daden;
Tot in kerkers blonk zij heerlijk door,
En de boetling trad, van duistere paden,
Aan uw hand, terug op 't regte spoor.

'k Weet het, Vriend! geen sterflijke oogen zagen,
Wat al goeds ge op aarde hebt gesticht;
Maar eenmaal vermeldt de dag der dagen
Alles, wat uw liefde heeft verrigt.
Ja, uw daden staan dáár aangeschreven,
Waar geen waarheid zwicht voor valschen schijn.
Hier mogt gij uw' zaaitijd slechts beleven,
Dáár, mijn Broeder! zal 't uw oogstfeest zijn.

Trouw aan God en aan uw dierste pligten,
Naakt gij 't eind der korte levensbaan.
Zie! daar spilt de laster al zijn schichten;
Nijd en hoogmoed grimt u beurtlings aan.
Gij aanschouwt dat wroeten, worstlen, woelen;
Ziet, hoe ijdle trots naar adem hijgt;
Voelt uwe onschuld — kent uw rein bedoelen;
Gij beklaagt uw haters, duldt en zwijgt.

Eedle Nierstrasz! schittrend eindt uw leven;
Zóó verwint Geloof en Liefde alleen.
Willig kunt gij elken smaad vergeven;
In uw oog wordt elke lastring kleen.
Mogt gij vroeg 's Verlossers grootheid malen;
Klonk uw lier voor 't Licht uit Ephrata:
Gij deedt meer, dan lof door zang behalen;
Gij deedt meer — gij volgd' uw' Heiland na.

Nierstrasz! 'k zie in 't stof u nimmer weder;
Vriend! uw dagwerk is hier afgedaan;
Maar gij zinkt ééns aan mijn' boezem neder,
Breekt voor mij de jongste morgen aan.
Schenkt het leven mij hier zoet verrukken,
Of zij de aard' voor mij een rampwoestijn,
Zaalge! 'k wil uw edel voetspoor drukken,
En mijn eind' zal ééns als 't uwe zijn.

W. H. WARNSINCK, B Z.

(*) *Vaderlandsche Letteroefeningen*, voor September 1828. No. XI.

BONAPARTE'S OORDEEL OVER J. J. ROUSSEAU.

Betrekkingen en nabuurschap bragten mij in eenigzins vertrouwelijke bekendschap met JOSEPH BONAPARTE. De Eerste Consul vond zich te *Mortefontaine* bij zijnen broeder, en kwam te *Ermenonville* ontbijten. Wij verschaften hem het vermaak der konijnenjagt. Een deel dezer dieren, min wild dan de anderen, waren zoo begeerig om den held der armee van *Italië* te zien en te bewonderen, dat zij, wel verre van te vlugten, bij groepen rondom hem schoolden. De Consul schepte groot behagen in dit voor hem nieuw schouwspel, welks geheim hij weldra vermoedde. Wij keerden vervolgens naar het kasteel terug, en vonden Mevrouw BONAPARTE aan tafel. De Consul fronste zijne wenkbraauwen alsof hij misnoegd was, dat men niet naar hem gewacht had, en zeide: »Het schijnt, dat de vrouwen hier bevelen!" Hij nuttigde alleen een weinig salade en dronk een glas Bordeaux. Toen stond hij op, om de tuinen te gaan bezigtigen. Bij het Populiereiland gekomen, bleef hij staan voor het graf van JEAN-JACQUES, en sprak: »Het ware voor »de rust van *Frankrijk* beter geweest, dat de»ze man niet bestaan had." — »En waarom, »Burger Consul?" hernam ik. — »Hij is het, die »de *Fransche* Omwenteling heeft voorbereid." — »Ik dacht, Burger Consul, dat gij althans gee»ne reden hadt, om u over die Omwenteling »te beklagen." — »Wel nu," was zijn hoogst opmerkelijk antwoord, »de toekomst moge lee»ren, of het voor de rust der wereld niet beter »ware geweest, dat noch ROUSSEAU noch »ik ooit bestaan hadden." En hij vervolgde, in eene peinzende houding, zijne wandeling.

(*Mémoires de* STANISLAS GIRARDIN, eerstdaags te *Parijs* in het licht zullende verschijnen.)

BIJDRAGE TOT DE NATUURLIJKE HISTORIE VAN DEN PAPEGAAI.

Een onzer stadgenoten is sedert acht jaren eigenaar van eenen *Guinéesche Papegaai*, dien men in het jaar 1802, van de kust herwaarts heeft medegebragt. Dit dier laat zich gedurende den dag, al zeer dikwijls hooren; het praat zeer verstaanbaar; eet niets anders dan gekookt Turksch Koren; en mogt men nu en dan verzuimen, het zijnen kost op den gezetten tijd te geven, dan hoort men het zoo lang roepen: »*gi mie wan karoe*," (*geef mij een koren*) tot dat het zijne geliefkoosde spijze ontvangt. In de verledene week vreesde de eigenaar dat het laatste uurtje van zijnen Papegaai welhaast slaan zou; het dier scheen te kwijnen, wilde niet eten, noch praten; dit duurde zoo voort tot vrijdag den 24 dezer; op dien dag, dacht men niet anders, dan dat het met den Papegaai gedaan zou zijn; hij was zoo onrustig als of hij vervolgd of nagejaagd werd, liep eene geruime poos rond in zijne kooi, kermde erbarmelijk, kneep verscheidene malen de oogen toe; eindelijk stond hij eenige oogenblikken geheel stil; men staarde hem oplettend aan, en hoorde toen iets op den bodem van zijne kooi vallen, hierop scheen de Papegaai bedaarder te zijn geworden; men verbeelde zich toen dat het dier aan *obstructien* had *gelaboreerd*, en nu eene verharde stof had uitgedreven; men begaf zich naar den Papegaai, om hem zijne spijze aan te bieden; welke hij nu ook gereedelijk aannam; men bespeurde toen, dat het een Ei was, hetwelk hij gelegd had; het is ligt te beseffen, dat zulks geene geringe verwondering baarde. Het ei heeft de gedaante van dat van eene duif, doch is doorschijnender.

Dit vooral strekt tot staving van het gevoelen der natuurkundigen, welke beweren dat de Papegaaijen eenen hoogen ouderdom kunnen bereiken. Tevens wordt hierdoor tegengesproken de meening van sommigen, als of de wijfjes-Papegaaijen niet zouden kunnen leeren praten.

N. * *

Paramaribo, 28 *October* 1828.

MIJN HEER DE REDACTEUR!

Door gebrek aan gelegenheid heb ik deze moeten ophouden; — ik kan echter niet afzijn om den zeer verdienstelijken oplosser van zoo vele Charades, Logogrijphen enz. dewelke zich c. c. c. teekent, eene aanmerking te maken over deszelfs oplossing, geplaatst in uwe Courant van den 23 October No. 24, betrekkelijk de *Sabijnsche Maagdenroof*.

Ten tijde immers, dat die roof op het bevel van ROMULUS plaats vond, waren de Romeinen nog geensins meester van vele Rijken, (zoo als de dichter in het slot der vierde regel aanvoert,) en ook niet gerezen of gevallen, maar integendeel, was hun verblijf het welk ten gevolge der misdaad van ROMULUS, de naam van Rome ontving, nog naauwlijks voltooid.

Vrouwen-roof ware dus onnoodig geweest in het door den schrijver verondersteld geval.

Deze aanmerking uit waarheidsliefde voor de geschiedkunde, heb ik gedacht niet beter aan den Heer c. c. c. te kunnen kenbaar maken, dan door middel van uw dagblad, waarom ik de vrijheid neem, UwEd. te verzoeken, dezelve te willen plaatsen in een uwer volgende Couranten.

Met de meeste achting heb ik de eer mij te teekenen.

UEd. D. W. Dienaar,
EEN PLANT. BEWONER.

Bij den Algemeenen Penningmeester der Surinaamsche Maatschappij van Weldadigheid, is gedurende de maand October 1828 ontvangen:

Van *den vriend van zijnen vriend*. . . *f* 1 - 50.
» den Heer *J. Trakranen* te *Amst.* » 50 - 00.
» een lid der *Surin. Maats.* . . . . . » 15 - 00.

Waarvoor de hartelijkste dank wordt toegebragt.

ANNAGRAMME.
Amo dies belli.

ADVERTISSEMENTEN.

Gedrukt te PARAMARIBO ter Drukkerij van J. J. ENGELBRECHT.